

PEYGAMBER EFENDİMİZİN VEFÂTI

Hicretin onbirinci senesi idi. Cebrâil aleyhisselâm, bu sene geldiğinde Sevgili Peygamberimize, Kur’ân-ı kerîmi iki defa baştan sona okudu. Hâlbuki, daha önceki yıllarda Kur’ân-ı kerîmi bir defa okumuştur. Server-i âlem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, Cebrâil aleyhisselâmın, en son tebliğ ettiği;

“Allahü teâlânın yardımı ve zafer günü gelip, insanların, Allahü teâlânın dînine (İslâmiyet’e) akın akın girdiklerini görünce, Rabbini hamd ile tesbîh et! O’ndan af dile! Çünkü O, tevbeleri dâimâ kabûl eder” meâlindeki Nasr sûresini dinledikten sonra;

- **Yâ Cebrâil! İçimden, ölümümün yaklaştığını duyuyorum,** buyurdu.

Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm, şu âyet-i kerîmeleri okudu, meâlen:

- **Âhiret, senin için dünyâdan daha hayırlıdır. Rabbin sana râzı oldum deyin- ceye kadar her istediğini verecek.** (Duhâ sûresi: 4,5)

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin, hicretin onbirinci yılı, Sa- fer ayının yirmiyedinci günü, mübârek başı ağrımağa başladı. Zevce-i mükerreremesi hazret-i Âişe “radiyallahü anhâ” hazretlerinin odasına teşrîf buyurdu. Abdurrahmân bin Ebî Bekr’i çağırıp, kendilerinden sonra, Ebû Bekr-i Sıddîk’ın halîfe seçilme- si için, vasiyet yazdıracağını bildirip, hokka ve kalem getirmesini emir buyurdu. Hazret-i Ebû Bekr’in oğlu Abdurrahmân emirlerini yapmağa giderken,

- **Sonra getirirsin, şimdi dursun!** buyurdu ve mescid-i şerîfe teşrîf eyledi.

Sevgili Peygamberimiz, o gün Medîne’de bulunan bütün Eshâb-ı kirâmın, öğle namazında mescidde toplanmaları için haber gönderdi. Server-i âlem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, namazı kıldırdıktan sonra, minbere çıkıp bir hutbe irâd ettiler. Eshâbına nasîhat verip helâllik dilediler. Sonra, Ebû Bekr-i Sıddîk’ın Eshâb arasındaki üstünlüğünü, kıymetini, kendisinden çok hoşnud olduğunu bildirdiler. Bu öyle bir hutbe idi ki, dinleyen bütün kalbler ürpermiş, gözlerden yaşlar boşanmıştı. Daha sonra;

- **Ey insanlar! Sizin Peygamberiniz olarak beni nasıl buldunuz,** buyurunca, Eshâb-ı kirâm;

- **Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ, sana bizim tarafımızdan bol bol hayırlar ihsân bu- yursun. Sen, bizim için çok şefkatli bir baba, nasîhatte bulunan şefkatli bir kardeş gibiydin. Allahü teâlânın sana lütfettiği Peygamberlik vazifesini yerine getirdin. Vahyedilenleri bize ulaştırdın. Rabbinin yoluna, İslâm’a hikmet ile güzel nasîhat ile dâvet ettin, çağırdın. Allahü teâlâ sana en güzel ve en yüksek karşılıklar versin,** dediler.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- **Ey mü’minler! Allah aşkına kimin bende hakkı varsa, kalsın gelsin, kıyâmetten önce burada alsın,** buyurdular.

Fakat, hakkını almak için kalkıp gelen olmadı. Resûlullah Efendimiz, ikinci ve üçüncü defalar da Allahü teâlânın adını anarak;

- **Hakkı olan gelsin alsın,** buyurdu.

Bunun üzerine Eshâb-ı kirâmdan pîr-i fânî olan Hazret-i Ukâşe kalktı. Resûlullah'ın huzûruna vardı. Sonra;

- Anam-babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Tebük gazâsında seninle beraberdim. Tebük'ten ayrıldığımız sırada benim devamla, sizinki yan yana gelmişlerdi. Ben devamdan indim. Sana yaklaştım. Maksadım senin mübârek vücûdunu öpmekti, o zaman kamçı ile sırtıma vurmuştun. Niçin vurduğunu bilmiyorum, dedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Yâ Ukâşe! Allahü teâlâ seni, Resûlünün kasten vurmasından muhâfaza eylesin. Yâ Bilâl! Kızım Fâtıma'nın evine git. O kamçıyı bana getir, diye emretti.

Hazret-i Bilâl, mescidden çıktı. Elini başına koymuş,

- Resûlullah kendisine kısâs yaptıracak! diye hayretler içerisinde kalmıştı. Eve varınca kapıyı çalıp;

- Ey Resûlullah'ın kerîmesi! Bana Resûlullah'ın kamçısını ver! deyince Hazret-i Fâtıma vâlidemiz;

- Yâ Bilâl! Şimdi ne hac zamanı, ne de gazâ! Babam kamçıyı ne yapacak? diye sordu. Hazret-i Bilâl:

- Ey Fâtıma! Haberin yok mu? Resûlullah'a onunla kısâs yapılacak! dedi.

Fâtıma vâlidemiz;

- Yâ Bilâl! Resûlullah'tan kısâs ile hakkını almaya kimin gönlü râzı olur? Mâdem ki, istedi vereyim. Fakat Hasan ve Hüseyin'e söyle, hakkını kim alacaksa, kısâsı kendilerine yaptırınsınlar. O zât, hakkını onlardan alsın. Sakın Resûlullah'a kısâs yaptırmassınlar, diye Hazret-i Bilâl'e sıkıca tenbih etti.

Hazret-i Bilâl mescide geldi ve kamçıyı Resûlullah Efendimize, O da Hazret-i Ukâşe'ye verdi.

Hazret-i Ebû Bekr ve Hazret-i Ömer bu durumu görünce;

- Ey Ukâşe! İşte biz yanında hazırız, hakkını bizden al. Ne olur, Resûlullah'dan alma! diye yalvardılar.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz Hazret-i Ebû Bekr'e;

- Ey Ebû Bekr! Sen bırak, çekil aradan. Ey Ömer! Haydi sen de çekil. Allahü teâlâ, sizin yüksek derecenizi bilmektedir, buyurdu.

Sonra Hazret-i Ali kalktı;

- Ey Ukâşe! Resûlullah'a vurmana, gönlüm razı olmuyor, işte sırtım ve karnım, gel hakkını benden al, istersen yüz kerre vur. Fakat Resûlullah'a dokunma! deyince, Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey Ali! Sen de otur. Allahü teâlâ, senin de yüksek mertebeni, durumunu bilmektedir, buyurdu.

Bu defa Hazret-i Hasan ile Hüseyin kalktılar;

- Ey Ukâşe! Sen de biliyorsun ki, biz Resûlullah'ın torunlarıyız. Onun için bize kısâs, Resûlullah'a kısâs demektir. Hakkını bizden al, ne olur Resûlullah'a vurma! deyince, Peygamber Efendimiz, onlara;

- Siz de oturunuz, ey iki gözümün neş'eleri, buyurdular. Sonra;

- Ey Ukâşe! Gel vur! buyurdular.

Ukâşe;

- Yâ Resûlallah! Sen bana vurduğun zaman benim vücûdum açıldı, deyince Sevgili Peygamberimiz mübârek sırtını açtı. Bu sırada Eshâb-ı kirâmdan hıçkırıklar duyuldu;

- Yâ Ukâşe! Resûlullah'ın mübârek sırtına vuracak mısın? dediler.

Herkes üzüntü içerisinde bekleyiyordu. Hazret-i Ukâşe, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin mübârek sırtındaki Peygamberlik mührünü görünce, birden bire;

- **Anam-babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Hakkını almak için, senin o mübârek sırtına vurmaya, sana kısâs yapmaya kimin gücü yeter, buna kim cesaret edebilir?** diyerek Kâinatın sultânının mübârek mühr-i nübüvvetini öpüverdi. Bunun üzerine Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz ona;

- **Hayır, ya vuracaksın, yâhud affedeceksin,** buyurunca,

Ukâşe hazretleri;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Affettim. Acaba Allahü teâlâ da beni kıyâmet gününde affeder mi? dedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- **Kim, benim Cennet'teki arkadaşımı görmek isterse, bu pîr-i fânîye (ihtiyara) baksın,** buyurdular.

Resûlullah Efendimizin bu mübârek sözünü duyan Eshâb-ı kirâm, onun iki gözü arasından öpmeye başladı. Hepsi;

- Ne mutlu sana, ne mutlu sana! Ey Ukâşe! Resûlullah ile beraber olmanın hürmetine, Cennet'te yüksek derecelere kavuştun, diyorlardı.

Üsâme bin Zeyd'in kumandan tayin edilmesi

Safer ayının son günleriydi. Âlemlerin efendisi “sallallahü aleyhi ve sellem”, kuzeydeki Bizans imparatorluğunun, müslümanlar için büyük bir tehlike olmadan önce, onları tekrar İslâm'a dâvet etmek, kabûl etmezlerse harbetmek ve İslâm Devleti'nin emrine sokmak istiyordu. Bu sebeple Rumlarla muharebe etmek üzere kahraman Eshâbının hazırlanmasını emir buyurdular. Eshâb-ı kirâm hazırlık yapmak için dağıldı.

Resûl-i ekrem Efendimiz, Hazret-i Üsâme bin Zeyd'i çağırdılar;

- **Ey Üsâme! Şam'a, Belkâ sınırına, Filistin'deki Darum'a, babanın şehîd edildiği yere kadar, Allahü teâlânın ismiyle ve bereketiyle git. Oraları atlara çığnet. Seni, bu orduya başkumandan tâyin ettim. Ebnâhların üzerine ansızın varıp, üzerlerine şimşek gibi saldır. Varacağın yere haber ulaşmayacak şekilde hızlı git. Yanına kılavuzları alıp, casus ve gözcüleri önünden ilerlet, Allahü teâlâ zafer ihsân ederse, onların arasında az kal,** buyurdular.

Cüf' te karargâh kurmalarını emir buyurup, mübârek elleriyle sancağı bağlayarak teslim ettiler.

Mescidde minbere çıktılar;

- **Ey Eshâbım! Üsâme'nin babası Zeyd, kumandanlığa nasıl lâîyk ve benim katımda nasıl en sevgiliyse, ondan sonra, oğlu Üsâme de kumandanlığa öyle lâîyktir. Üsâme, benim katımda insanların en sevgililerindendir,** buyurdu.

Hazret-i Üsâme'nin kumandası altında, savaşa gideceklerin arasında; Hazret-i Ebû Bekr, Hazret-i Ömer, Hazret-i Ebû Ubeyde bin Cerrah, Hazret-i Sa'd bin Ebî Vakkâs gibi Eshâbın ileri gelenleri de vardı.

Fakat ertesi gün, Kâinatın sultânı aniden hastalandığı için, ordunun gitmesi Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin âhirete irtihâlinden sonraya kalmıştı. Sevgili Peygamberimiz, şiddetli sıtma (humma) hastalığına yakalanmışlardı. Gittikçe ateşi artıyor, hastalık şiddetleniyordu.

Ağrıların azaldığı bir gece yarısı, yatağından kalktılar. Giyinerek gitmeye hazırlandılar. Bunu gören Hazret-i Âişe vâlidemiz;

- Anam-babam, canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Nereye gidiyorsunuz? diye sordu;

Server-i âlem sallallahü aleyhi ve sellem Efendimiz;

- Bâkî kabristanlığında medfûn bulunanlar için istiğfar etmek üzere emir aldım. Oraya gidiyorum, buyurdu.

Yanına Ebû Müveyhib ile Ebû Râfi'yi alarak gittiler. Mezarlıkta uzun uzun duâ edip, onların af ve mağfireti için Allahü teâlâyâ yalvardılar. Peygamber Efendimizin bu ısrarlı yalvarması karşısında, yanında bulunan sahâbîler;

- Biz de, şimdi burada medfûn bulunsaydık da, Resûlullah Efendimizin bu duâsına mazhar olmakla şerefleseydik! dediler.

Sevgili Peygamberimiz, Ebû Müveyhib'e dönerek;

- Ey Ebû Müveyhib! Ben, dünyâ hazîneleri ile âhiret nîmetlerini seçmede serbest bırakıldım. İstersen dünyâda bakî ol, sonra Cennet'e git, istersen Likâullah (Allahü teâlâyâ kavuşmak) hâsıl olup Cennet'e gir dediler. Ben, Likâullahı ve sonra Cennet'i seçtim, buyurdu.

Bir gün de, Uhud'da bulunan şehîdler için mağfiret dilemek üzere yola çıktılar. Onlar için, Allahü teâlâyâ uzun uzun yalvararak duâ eylediler. Sonra mescide gelip Eshâb-ı kirâma;

- Ben, sizin Kevser havuzuna en önce kavuşanınız, karşılayanınız olacağım. Sizinle buluşma yerimiz orasıdır... Ben, sizin için, benden sonra müşrikliğe dönersiniz diye korkmam. Ancak dünyâyâ kapılır, onun için birbirinizi kıskanır, birbirinizi öldürürsünüz. Netîcede sizden öncekilerin yok olup gittikleri gibi, siz de, yok olur gidersiniz diye korkarım, buyurdular.

Sonra sâadethânelerini teşrif ettiler.

Hastalıkları ağırlaşmıştı. Mübârek hanımefendileri, Sevgili Peygamberimizin, Hazret-i Âişe vâlidemizin evinde kalmalarını, kendi haklarını ona tercih ettiklerini bildirdiler. Zevce-i mutahharalarının bu fedâkârlıklarına memnûn olup, hepsine duâ ettiler ve ondan sonraki günlerini Hazret-i Âişe vâlidemizin evinde geçirmeye başladılar.

Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin, ateşi çok artmıştı. Ateşin şiddetinden yatağında, bir taraftan diğer tarafa dönmek mecburiyetinde kalıyordu. O hâlde iken, Eshâb-ı kirâm, ziyârete gidiyor, Efendimizin çektiği şiddetli sıkıntıya ziyâdesiyle üzülyorlardı. Ebû Sa'îd-i Hudrî anlattı ki:

- Resûlullah'ın mübârek huzûruna gitmiştim. Üzerinde kadife bir örtü bulunuyor-

du. Sıtmanın sıcaklığı örtüden dışarı çıkıyor, harâretten elimizi örtüye dokunduramıyorduk. Hayretimizi ve üzüntümüzü gören Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- En şiddetli belâ, peygamberlere olur. Buna rağmen peygamberin belâlara sevinmesi, sizin, verilen ihsânlara sevinmenizden daha fazladır, buyurdu.

Ümmü Bişr bin Berâ anlattı:

- Resûlullah'ın ziyâretine gitmiştim. Mübârek vücûdu ateş gibi yanıyordu. “Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Ben, hiç bir zaman böyle şiddetli bir hastalık görmedim!... dedim.

Buyurdular ki:

- Ey Ümmü Bişr! Sıtmanın şiddetli olması, sevabımın çok olması içindir. Bu hastalık, Hayber’de tatmış olduğum zehirli etin eseridir. O etin acısını her zaman duyardım. O gün yediğim zehir, şimdi ebherimi yâni aort damarımı koparmaktadır, buyurdu.

Sevgili Peygamberimiz, Abdullah bin Mes’ûd hazretlerine de buyurdu ki:

- Hastalığa tutulan hiç bir müslüman yoktur ki, Allahü teâlâ, onun hatâ ve günâhlarını, ağacın yaprakları döküldüğü gibi dökmesin!

Hastalık günden güne şiddetleniyordu. Eshâb-ı kirâm bu duruma çok üzüliyor, evlerinde rahat edemiyorlardı. Mescide toplandılar. Peygamber Efendimizin durumunu sormak üzere Hazret-i Ali’yi huzûra gönderdiler. Âlemlerin efendisi, işaretle;

- Eshâbım ne diyorlar? diye sordular. O da;

- Resûlullah aramızdan giderse!... diye çok üzülüp telâş ediyorlar, dedi.

Eshâbına olan merhametleri çok daha fazla olan Sevgili Peygamberimiz, hastalığının şiddetine katlanarak kalktılar, Hazret-i Ali ve Hazret-i Fadl bin Abbâs’a dayanarak mescide geldiler. Minbere çıkarak Allahü teâlâyâ hamd ve senâ ettikten sonra, Eshâb-ı kirâma:

- Ey Eshâbım! Benim ölümümü düşünüp telaş ediyormuşsunuz. Hiç bir peygamber ümmeti arasında sonsuz kaldı mı ki, ben de sizin aranızda sonsuz kalayım? Biliniz ki, ben Rabbime kavuşacağım. Size nasihatim olsun ki, Muhâcirlerin büyüklerine saygı gösteriniz!

Ey Muhâcirler! Size de vasiyetim şudur ki, Ensâra iyilik ediniz! Onlar size iyilik etti. Evlerinde barındırdı. Geçinmeleri sıkıntılı olduğu hâlde, sizi kendilerinden üstün tuttular. Mallarına sizi ortak ettiler.

Her kim Ensâr üzerine hâkim olur ise, onları gözet sin, kusûr edenleri olursa affet sin, buyurdu. Sonra çok güzel tesirli nasihatler edip;

- Allahü teâlâ, bir kulunu dünyâda kalmak ile Rabbine kavuşmak arasında serbest bıraktı. O kul, Rabbine kavuşmak istedi, buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekr, Resûlullah Efendimizin sözleriyle vefâtına işaret buyurduğunu anlayıp;

- Canımız sana fedâ olsun yâ Resûlallah! diyerek ağlamaya başladı. Merhamet deryâsı, Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi vesellem”;

- Ağlama yâ Ebâ Bekr! buyurarak ona, sabretmek ve katlanmak lâzım geldiğini emretti.

Mübârek gözlerinden yaş akıyordu.

- **Ey Eshâbım! Dîn-i İslâm yolunda sıdk ve ihlâs ile malını fedâ eden Ebû Bekr'den çok râzıyım. Âhîret yolunda arkadaş edinmek elde olsaydı, onu seçerdim,** buyurdu ve;

- **Mescide açılan kapılardan Ebû Bekr'inki hâriç hepsini kapatınız,** diye emrettiler.

Sonra, minberden inerek Hazret-i Âişe vâlidemizin odasına döndüler. Eshâb-ı kirâm ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, Hazret-i Ali'nin ve Fadl bin Abbâs'ın kollarına girerek tekrar mescidi teşrif ettiler. Minberin alt basamağında durup, Eshâb-ı kirâma şöyle buyurdular:

Ey Muhâcirler ve ey Ensâr!

Vakti belli olan bir şeye kavuşmak için acele etmenin faydası yoktur. Allahü teâlâ, hiç bir kulu için acele etmez. Bir kimse Allahü teâlânın kazâ ve kaderini değiştirmeye, irâdesinden üstün olmaya kalkışırsa, onu kahr ve perişân eder. Allahü teâlâyâ hîle etmek, O'nu aldatmak istiyenin işleri bozulup, kendi aldanır.

Biliniz ki, ben sizlere karşı raûf ve rahîmim. Siz de bana kavuşacaksınız. Kavuşacağınız yer Kevser havuzunun başıdır. Cennet'e girmek, bana kavuşmak isteyen, boş yere konuşmasın.

Ey müslümanlar!

Kâfir olmak, günâh işlemek; nîmetin değişmesine, rızkın azalmasına sebep olur. İnsanlar, Allahü teâlânın emirlerine itaat ederse, hükümet başkanları, âmirleri, vâlileri onlara merhamet ve şefkat eder. Fısk, fücür, taşkınlık yapar, günâh işlerlerse, merhametli başkanlara kavuşamazlar.

Benim hayâtım, sizin için hayırlı olduğu gibi, ölümüm de hayırdır ve rahmettir. Eğer bir kimseyi haksız yere döğmüş veya fena bir söz söylemiş isem, bana aynı şeyi yaparak hakkını almasına, birinizden haksız bir şey almış isem, geri istemesine râzıyım ve helâlleşmeye hazırım. Çünkü dünyâ cezâsı, âhîret cezasından pek hafiftir. Buna katlanmak daha kolaydır.

Daha önce Hazret-i Ebû Bekr'den memnûniyetini ifâde ettikleri gibi, bu hutbede de Hazret-i Ömer'den memnûniyetlerini bildirip;

- **Ömer benimledir, ben de onunlayım. Benden sonra hak Ömer'le beraberdir,** buyurdular.

Resûlullah Efendimiz bu hutbeden sonra minberden indi. Namazdan sonra tekrar minbere çıkıp, vasiyyet ve nasîhatten sonra;

- **Sizi Allahü teâlâyâ ısmarladım,** buyurdular ve Eshâbdan ayrılıp odasına teşrif buyurdular.

Âlemlerin efendisi “sallallahü aleyhi ve sellem”, şiddetli ağrılarının olduğu bir gün, Eshâb-ı kirâm ile helâllaşmak, âhirete kul haklarıyla gitmemek için Bilâl-i Habeşî hazretlerini çağırttı. Ona;

- **Halka seslen! Mescide toplansınlar. Onlara son vasiyetimi yapmak istiyorum!...** buyurdular.

Hazret-i Bilâl, Eshâbı mescide topladı. Sevgili Peygamberimiz, Hazret-i Ali ve Fadl'a dayanarak mescidi teşrif ettiler. Minbere oturup, Allahü teâlâyâ hamd ve

senâdan sonra;

- Ey Eshâbım! Bilmiş olunuz ki, aranızdan ayrılmam yaklaştı. Kimin bende hakkı varsa, benden istesin. Benim yanımda sevgili olan, benden hakkını istesin veya helâl etsin ki, Rabbime ve rahmetine bunları ödemiş olarak kavuşayım, buyurdular.

Sonra minberden inip, öğle namazını kıldırıldılar. Namazdan sonra, tekrar minbere çıkıp, namazdan önce buyurduğunu tekrar ettiler.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz hastalığı esnasında ezân okundukça daima Mescid-i şerîfe çıkar ve eshâb-ı kirâma imâm olup cemâat ile namaz kılardı.

Sevgili Peygamberimizin, vefâtına üç gün kala, hastalığı ağırlaştı. Mescide çıkıp cemâate namaz kıldırıamadılar. Cemâatla kılamadığı ilk namaz, yatsı namazı idi. Hazret-i Bilâl her zamanki gibi, o vakitte kapıya gelip;

- Es-salât, yâ Resûlallah! dedi.

Sevgili Peygamberimizin dermansızlıktan mescide gitmeye mecali yoktu.

- Ebû Bekr’e söyleyiniz! Eshâbıma namazı kıldırın, buyurdu.

Hazret-i Âişe vâlidemiz;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Babam yumuşak kalbli ve çok üzüntülüdür. Zât-ı âlînin makamına durup, orada sizi göremezse ağlamaktan okuyamaz. İmâmete Ömer’in geçmesini emreder misiniz? diyerek suâl eyledi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz tekrar;

- Ebû Bekr’e söyleyiniz! Eshâbıma imâm olup namazı kıldırın, buyurdular.

Hazret-i Bilâl, Ebû Bekr-i Sıddîk’a durumu bildirdi. Hazret-i Ebû Bekr, mihrâbda Resûlullah Efendimizi göremeyince, kalbinden vurulmuşa döndü, aklı gide yazdı. Ağladı!... ağladı!... Eshâb-ı kirâm da ağlaşmaya başladılar. Habîbullah Efendimiz, mescidden gelen bu feryâdın ne olduğunu sorunca, Hazret-i Fâtıma vâlidemiz;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Eshâbın, ayrılığınza dayanamadığı için ağlıyorlar!... diye durumu arzetti.

Merhamet deryâsı Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” çok müteessir olmuşlardı. Eshâbını tesellî eylemek için hastalığının bu kadar şiddetine rağmen, güçlükle kalktılar. Hazret-i Ali ve Hazret-i Abbâs’a dayanarak mescide geldiler. Namazdan sonra;

- Ey Eshâbım! Siz, Allahü teâlânın hıfzındasınız ve sizi Allahü teâlâyâ emânet ettim! Takvâ üzere olun. Allahü teâlâdan korkun. Allahü teâlânın emrini tutun ve itâat edin. Ben, artık bu dünyâdan ayrılıyorum, buyurdular.

Sevgili Peygamberimizin vefâtından üç gün evveldi. Cebrâil aleyhisselâm, Resûlullah Efendimizi ziyârete gelip;

- Yâ Resûlallah! Allahü teâlânın sana selâmı var. Durumunuzu bildiği hâlde, nasıl olduğunuzu, kendinizi nasıl hissettiğinizi soruyor, dedi.

Âlemlerin efendisi ise;

- Mahzûnum! buyurdular.

Cebrâil aleyhisselâm, Pazar günü de geldi ve aynı şeyleri söyledi. Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz yine evvelki cevâbı verdiler. Cebrâil

aleyhisselâm ayrıca; Yemen’de peygamber olduğunu söyleyen Esved-i Anesî’nin öldürüldüğünü haber verdi. Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz de, Eshâbına bildirdi. Hastalıktan önce, kendilerine gelmiş olan birkaç altını fakirlerle, bir kaçını da Hazret-i Âişe’ye vermişlerdi.

Pazar günü, Efendimizin hastalığı ağırlaştı. Huzûruna gelen ordu kumandanı Hazret-i Üsâme’ye bir şey söylemediler. Fakat mübârek kollarını kaldırıp onun üzerine sürdüler. Ona duâ ettikleri anlaşıldı.

Hastalıklarının on üçüncü ve son günü... O gün, Sevgili Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” dünyâyı şerefliendirdiği gün gibi Rebî’ul-evvelin onikisi ve Pazartesi idi.

Kâinatın sultânı, mübârek vücûdlarında bir hafiflik hissettiler. Eshâb-ı kirâm Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin arkasında sabah namazını kılacakları sırada, Mescid-i şerîfe teşrif ettiler. Ümmetinin saf saf olup ibâdet ettiklerini gördüler. Sevinerek te-bessüm buyurdular.

Eshâb-ı kirâm da, Resûlullah Efendimizi mescidde görünce, hastalık geçti sanarak seviniler. Ebû Bekr-i Sıddîk (radiyallahü anh), Sevgili Peygamberimizin teşrif ettiğini anlayıp, geriye çekilmek istedi. Efendimiz ona;

- **Yerinde dur!** anlamında işâret buyurdu. Kendileri de Hazret-i Ebû Bekr’e uyup, arkasında namaz kıldılar.

Böylece Resûlullah’ın emirleri ile hazret-i Ebû Bekr, Eshâb-ı kirâma onyedî vakit namaz kıldırdı.

Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” namazdan sonra Hazret-i Âişe’nin odasını teşrif buyurup yattılar.

- **Allahü teâlânın huzûruna, dünyâ malı bırakmadan gitmek isterim, yanında kalan altınları da, fakirlere dağıt,** buyurdular.

Sonra ateşi arttı. Bir müddet sonra, tekrar gözlerini açıp, Hazret-i Âişe’ye altınları dağıtıp dağıtmadığını sordular. Dağıtacağını söyledi. Bunların hemen dağıtılmasını tekrar tekrar emir buyurdular. Hemen dağıtılıp bildirilince;

- **Şimdi rahat ettim,** buyurdular.

Yataklarında bir müddet istirahat buyurduktan sonra, huzûr-i şerîflerine Hazret-i Ali’yi çağırdılar. Mübârek başını onun kucağına koydular. Mübârek alını terlemiş, mübârek rengi değişmişti.

Hazret-i Fâtıma vâlidemiz, mübârek babasının o hâlini görünce, bakmaya dayanmadı ve oğulları Hazret-i Hasen ile Hazret-i Hüseyin’in yanına gitti. Ellerinden tutup ağlamaya başladı.

- Ey benim babam! Kızını kim gözetir! Hasen ve Hüseyin’i kime emânet edersin? Vay babam! Canım sana fedâ olsun! Senden sonra benim hâlim nice olur! Gözüm, mübârek yüzünden sonra kime bakar!

Resûlullah Efendimiz kızının gönülleri yakan bu sözlerini işitince, mübârek gözlerini açtı ve onu yanına çağırdı

- **Yâ Rabbî, buna sabır ihsân eyle,** diye duâ ettikten sonra,

- **Ey Fâtıma! Ey gözümün nûru! Baban can çekişme hâlindedir,** buyurunca, içli iniltilelerle ağlaması daha da arttı. Hazret-i Ali;

- Ey Fâtıma! Ne olur sus, Resûlullah'ı daha fazla üzme! deyince, Sevgili Peygamberimiz;

- **İncitme yâ Ali! Bırak babası için gözleri yaş döksün!...** buyurduktan sonra, mübârek gözlerini yumarak kendinden geçer gibi oldu.

Sonra Hazret-i Hasen, mübârek dedesinin huzûr-i şerîfine gelip;

- Ey benim mübârek dedem! Senin ayrılığına kim dayanabilir! Gönül perişânlığımızı kime arz ederiz! Senden sonra anneme, babama ve kardeşime kim şefkat eder? Ezvâcın ve Eshâbın, o güzel ahlâkınızı nerede bulurlar, diyerek ağlayınca, Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin mübârek hanımefendilerinde dayanacak hâl kalmadı. Hep birlikte sessizce ağlamaya başladılar.

Dışarda pek müteessir bir hâlde bekleyen Eshâb-ı kirâm, Peygamber Efendimizin rahatsızlıklarının çok arttığını işitince, gönülleri dağıldı. Ağlamaya başladılar. Son bir defacık olsun, sevgili Peygamberlerinin mübârek cemâlini görmek için;

- Ne olur, kapıyı açın! Resûl aleyhisselâmın mübârek yüzünü bir defa daha görelim!.. diyerek kapıda yalvarıyorlardı.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Allahü teâlânın habîbi, sevgilisi, Eshâbının bu yakarışlarını işitince, merhamet eyleyip;

- **Kapıyı açınız,** buyurdular.

Eshâbın ileri gelenleri içeri girdiler.

Sevgili Peygamberimiz, onlara sabır tavsiye ettikten sonra;

- Ey Eshâbım! Siz, insanların en üstünleri, en şerefliyesiniz. Sizden sonra kim gelirse gelsin, siz hepsinden önce Cennet'e girersiniz. Dini ayakta tutmakta metîn olun ve Kur'ân-ı azîmî imâm (rehber) edinin. Dînin hükümlerinden gâfil olmayın, buyurdu. Sonra;

- **Yâ Rabbî! Tebliğ ettim mi?** deyip mübârek gözlerini kapadı. Mübârek yüzü terledi. Hazret-i Ali, Eshâba işaretle çıkmalarını söyledi.

Onlar gittikten sonra, huzûra Hazret-i Âişe vâlidemiz gelip, nasihat istedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey Âişe! Evinin köşesine oturarak kendini muhâfaza eyle! buyurduktan sonra, mübârek gözlerinden yaşlar akmaya başladı.

Kâinatın sultânı ağlıyordu...

Oradakilerin gönülleri yaralandı, ciğerleri parçalandı. Hazret-i Ümmü Seleme vâlidemiz;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Niçin ağlıyorsunuz? diyerek suâl eylediğinde;

- **Ümmetime merhamet olunması için ağlıyorum,** buyurdu.

Güneş tepeye doğru yükseliyordu. Vakîit yaklaşmıştı...

Sevgili Peygamberimizin mübârek başı, Hazret-i Âişe vâlidemizin göğsüne yaslı bulunuyordu. Âlemlerin efendisi, artık son anlarını yaşıyor, mübârek dudaklarından,

- **Aman! Aman! Ellerinizdeki kölelerinize iyi davranınız! Onların üzerlerine elbise giydiriniz, karınlarını doyurunuz. Onlara yumuşak konuşunuz.**

Namaza, namaza devâm ediniz.

Kadınlarınız ve kölelerinize hakkında Allahü teâlâdan korkunuz!..

Ey Allah'ım! Beni mağfîret et! Bana rahmetini ihsân eyle!... Beni Refik-i âlâ zümresine kavuştur!... cümleleri dökölüyordu.

Hazret-i Fâtıma vâlidemizin gözyaşları sel gibi akıyor, iniltisi ciğerleri dağlıyordu. Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” onu yanına oturtup;

- Kızım, bir mikdar sabreyle, ağlama. Zîrâ Hamele-i Arş (melekler) senin ağlamam üzerine ağlaşırlar, buyurdu.

Hazret-i Fâtıma vâlidemizin gözyaşını sildi. Tesellî verip, Allahü teâlâdan sabır diledi ve;

- Ey kızım, benim rûhum kabz olacak. “İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râcî’ûn” diyessin. Ey Fâtıma! Gelen her musîbete bir karşılık verilir, buyurdu.

Bir müddet mübârek gözlerini kapayıp, sonra;

- Bundan sonra babana üzüntü ve gussa (keder, tasa) olmaz. Zîrâ fânî âlemden ve mihnet yerinden kurtuluyor, buyurdu. Sonra Hazret-i Ali’ye;

- Yâ Ali! Zimmetimde filan yahudinin şu kadar malı vardır. Asker hazırlamak için almıştım. Sakın onu ödemeyi unutma. Elbette zimmetimi kurtarır-sın ve Kevser havuzu başında benimle görüşeceklerin birincisi sensin. Benden sonra sana çok zarar gelir, sabır edesin, insanlar dünyâyı istedikleri vakit sen âhireti seçesin, buyurdu.

Üsâme tekrar geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Allahü teâlâ yardımcın olsun! Haydi cenge git! buyurdu.

O da çıkıp ordusuna gitti. Hemen hareket emrini verdi.

Âlemlerin efendisi, artık son nefeslerini veriyordu...

Vakit iyice yaklaşmıştı...

Allahü teâlâ, Azrâil aleyhisselâma;

- Habîbime en güzel surette git! Eğer izin verirse rûhunu çok yumuşak ve hafif olarak al. İzin vermezse geri dön, diye vahyetti.

Azrâil aleyhisselâm, en güzel sûrette, insan kıyâfesinde, Sevgili Peygamberimizin sâadethânelerinin kapısına geldi ve;

- Esselâmü aleyküm ey nübüvvet evinin sahibi! İçeri girmeye izin verir misiniz? Allahü teâlâ size rahmet eylesin! dedi.

Hazret-i Âişe vâlidemiz, Sevgili Peygamberimizin “sallallahü aleyhi ve sellem” yanibaşında oturan Hazret-i Fâtıma’ya;

- Bu gelene sen cevap ver, dedi.

O da, kapıya varıp, çok üzüntülü bir ses ile;

- Ey Allahü teâlânın kulu! Resûlullah şu anda, kendi hâliyle meşgûldür, dedi.

Azrâil aleyhisselâm, tekrar izin istedi. Aynı cevap verildi. Üçüncü defa selâmını tekrarlayıp, mutlaka girmesi gerektiğini yüksek sesle söyleyince, Peygamber Efendimiz haberdâr oldular ve

- Yâ Fâtıma! Kapıda kim var? buyurdular.

Hazret-i Fâtıma;

- Yâ Resûlallah! Kapıda birisi girmek için izin ister. Bir kaç defa cevap verdim. Fakat üçüncü seslenişinde vücûdum ürperdi, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey Fâtîma! Kapıdaki kimdir, biliyor musun? O; lezzetleri yıkan, toplulukları darmadağınık eden, kadınları dul, çocukları yetim bırakan, evleri harâb, kabirleri mââmûr eden, ölüm meleği Azrâil'dir. Ey Azrâil gir, buyurdu.

O zaman Hazret-i Fâtîma vâlidemiz, târif edilmez bir ızdırâba düştü ve mübârek ağızlarından şu cümleler döküldü;

- Vah Medîne harâb oldun?

Peygamberimiz, Hazret-i Fâtîmâ'nın elini tutup mübârek göğsüne koydular ve mübârek gözlerini kapadılar. Hazır olanlar, mübârek ruhunun kabzolduğunu sandılar. Hazret-i Fâtîma vâlidemiz dayanamayıp, babasının mübârek kulağına doğru eğildi ve gönülleri yaralayan bir sesle;

- Ey benim babacığım!... diye seslendi. Hiç cevap gelmeyince bu sefer;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Ne olur mübârek gözlerini bir aç da bana bir şey söyle, dedi.

Âlemlerin efendisi, mübârek gözlerini açıp, kızının gözyaşlarını sildi ve onun kulağına vefât edeceğini bildirdi. Bunun üzerine Hazret-i Fâtîma ağlamaya başladı. Bu defa kulağına;

- Ehl-i beytimden, ilk önce, benim yanıma gelecek sensin, buyurdular.

O da bu müjdeye sevinip tesellî buldular.

Hazret-i Fâtîma vâlidemiz;

- Ey babacığım! Bugün ayrılık günü! Bir daha sana ne zaman kavuşurum? diye sordu.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey kızım! Beni kıyâmet günü havzın kenarında bulursun. Ümmetimden, havza gelenlere su veririm, buyurdu.

Hazret-i Fâtîma;

- Eğer seni orada bulamazsam, ne yaparım? diye sorunca, Peygamber Efendimiz;

- Mîzânın yanında bulursun. Orada, ben ümmetime şefâat ederim, buyurdu.

Hazret-i Fâtîma vâlidemiz;

- Orada da bulamazsam yâ Resûlallah! deyince, Peygamber Efendimiz;

- Sırâtın yanında bulursun. Ben orada Rabbime; “Yâ Rabbî! Benim ümmetimi ateşten muhafaza eyle” diye yalvarırım, buyurdu.

Bundan sonra Hazret-i Ali hüzünlü bir sesle;

- Yâ Resûlallah! Siz rûhunuzu teslîm ettikten sonra, sizin gaslinizi kim yapacak, neye kefenleyeceğiz. Namazınızı kim kıldıracak, kabre kim koyacak? diye sordu. Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey Ali, beni sen yıka, Fadl bin Abbâs sana su döksün. Cebrâil sizin üçüncünüz olur. Gasl (yıkama) işimi bitirince, kefenimi yaparsınız. Cebrâil, Cennet'ten güzel koku getirir. Sonra beni mescide götürünüz ve çıkınız. Çünkü ilk önce Cebrâil sonra Mikâil, sonra İsrâfil, sonra melekler grup grup namazımı kılacaklar. Daha sonra siz giriniz, saf saf olunuz. Hiç kimse benden öne geçmesin, buyurdu.

Sonra, beklemekte olan Azrâil aleyhisselâma;

- Ey Azrâil! Ziyâret için mi geldin, yoksa rûhumu kabzetmek için mi? diye sorunca, Azrâil aleyhisselâm;

- Hem misâfir, hem de vazifeli olarak geldim. Allahü teâlâ bana, senin huzuruna izinle girmemi emretti. Mübârek rûhunu ancak izinle alırım. Yâ Resûlallah! İzin buyurursan, emrinize uyar, rûhunuzu kabz ederim. Yoksa döner, Rabbime giderim, dedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Ey Azrâil! Cebrâil’i nerede bıraktın? buyurdu.

- Cebrâil’i dünyâ semâsında bıraktım. Melekler, onu senin vefâtın sebebiyle tâziye ediyorlar, dedi.

Böyle konuşurlarken Cebrâil aleyhisselâm geldi. Resûlullah Efendimiz;

- Ey kardeşim Cebrâil! Artık dünyâdan göç vakti geldi. Allahü teâlânın katında benim için ne var? Bana onu müjdele de gönül rahathğı ile emâneti sahibine teslim edeyim, buyurdu.

Cebrâil aleyhisselâm;

- Ey Allahü teâlânın sevgilisi! Ben semânın kapısını açık bıraktım. Melekler saf saf olmuşlar, senin rûhunu sevgiyle beklerler, dedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Hamd, Allahü teâlâyâ mahsustur. Sen bana müjde ver! Rabbimin nezdinde benim için ne var? buyurdu.

Cebrâil aleyhisselâm;

- Yâ Resûlallah! Senin teşrifinden dolayı, Cennet kapıları açılmış, Cennet’in nehirleri akmış, Cennet’in ağaçları sarkmış, hûrîler süslenmiştir, dedi.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz yine;

- Hamd, Allahü teâlâyâ mahsustur. Sen bana başka müjde ver yâ Cebrâil!.. buyurdu.

Cebrâil aleyhisselâm;

- Yâ Resûlallah! Sen kıyâmet günü ilk şefâat eden ve ilk şefâati kabul olunsın, dedi.

Sevgili Peygamberimiz tekrar;

- Hamd Allahü teâlâyâ mahsustur. Yâ Cebrâil! Bana başka müjde ver, buyurunca,

Cebrâil aleyhisselâm;

- Yâ Resûlallah! Sen neyi soruyorsun? dedi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz;

- Benim bütün endişem, üzüntüm ve kederim, benden sonra geride bıraktığım ümmetimdir, buyurdu.

Hazret-i Cebrâil;

- Ey Allahü teâlânın Habîbi! Allahü teâlâ kıyâmet günü, sen razı oluncaya kadar ümmetini bağışlar. Bütün peygamberlerden önce seni, bütün ümmetlerden önce senin ümmetini Cennet’e koyacaktır, dedi.

Sevgili Peygamberimiz, Cebrâil aleyhisselâma;

- Allahü teâlâ katında üç muradım vardır: Biri, ümmetimin günahkârlarına beni şefâatçi etmesi. İkincisi, dünyâda yaptıkları günâhlardan dolayı onlara azâb etmemesi. Üçüncüsü, Perşembe ve Pazartesi günleri ümmetimin amelleri-

nin bana arzedilmesidir. (Eğer amelleri iyi ise duâ ederim, Allahü teâlâ kabûl eder. Kötü ise şefâat edip, amel defterinden silinmesini isterim), buyurdu.

Cebrâil aleyhisselâm, Allahü teâlâdan, bu üç arzusunun da kabûl edildiği haberini verdi. Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz rahatladılar.

Allahü teâlâ vahy etti ki:

- Ey Habîbim! Ümmetine bu kadar muhabbet ve şefkat göstermeni, mübârek kalbine kim getirdi?..

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Beni yaratıp, terbiye eden Rabbim teâlâ, diye cevap verdi.

Cenâb-ı Hak da;

- Senin ümmetine, benim rahmetim, merhametim seninkinden bin kat fazladır. Onları bana bırak, buyurdu.

Sonra Sevgili Peygamberimiz;

- Şimdi rahatladım. Ey Azrâil! Emrolunduğun vazifeyi yerine getir, buyurdu.

Azrâil aleyhisselâm, vazifesini yapmak üzere hürmetine yaratıldığı Kâinatın sultânının huzûruna yaklaştı. Sevgili Peygamberimiz, yanındaki su kabına mübârek iki elini batırıp, ıslak ellerini mübârek yüzüne sürdü ve;

- Lâ ilâhe illallah! Ey Allah'ım! Refîk-i âlâ!... buyurdu.

Azrâil aleyhisselâm, Âlemlerin efendisinin mübârek rûhunu almaya başladı. Resûlullah Efendimizin mübârek benzi bâzen kırmızı oluyor, bâzen sararıyordu. Azrâil aleyhisselâma;

- Ümmetimin canını da böyle şiddet ve zorla mı alırsın? buyurunca, o;

- Yâ Resûlallah! Hiç kimsenin canını böyle kolay almadım, cevâbını verdi. Son ânında bile ümmetini unutmayan Sevgili Peygamberimiz;

- Ey Azrâil! Ümmetime edeceğin şiddeti bana eyle! Zîrâ onlar zayıftır, dayanamazlar, buyurdu. Sonra;

- Lâ ilâhe illallah! Refîk-i âlâ!.. buyurdular ve mübârek rûhları alındı ve âlâ-yı illiyyîne ulaştırıldı...

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Resûlallah!

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Habîballah!

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ Seyyidel evveline vel-âhirîn!

Şefâat yâ Resûlallah!

Dahîylek yâ Resûlallah!

Cebrâil aleyhisselâm, Peygamber Efendimize;

- Esselâmü aleyküm ey Allahü teâlânın Resûlü! Benim maksûdum, matlûbum sen idin. Artık, bir daha yer yüzüne gelmem!.. diyerek vedâ eyledi.

Resûl-i ekrem Efendimizin mübârek ruhu, yüksek âleme gidince, Hazret-i Fâtıma vâlidemiz ve ezvâc-ı tâhîrât (mübârek hanımları) “radıyallahü anhünne” sessizce ağlamaya başladılar. Bu sırada sâhibi görünmeyen bir ses;

- Esselâmü aleyküm yâ Ehl-i beyt! Ve Rahmetullahi ve berekâtühü, diye selâm verdi ve;

- Biliniz ki, her canlı ölümü tadacaktır. Ve kıyâmet günü, size ecirleriniz ta-

mamiyle verilecektir, meâlindeki Âl-i İmrân sûresinin 185. âyet-i kerîmesini okudu. Sonra, onlara tesellî verip;

- Allahü teâlânın ihsânlarına, ikrâmlarına güveniniz. O'na sarılıp, O'ndan umunuz. Feryâd etmeyiniz! Asıl musîbete uğrayan, sevâbdan mahrum kalan-dır! diyerek tâziyede bulundu.

Bu sözleri oradakilerin hepsi işitip selâmına cevap verdiler. Bunları söyleyen Hızır aleyhisselâm idi.

Resûl-i ekremde mevt (ölüm) alâmetleri görölünce, Ümm-i Eymen, oğlu Üsâme'ye haber gönderdi. Üsâme, Hazret-i Ömer ve Ebû Ubeyde bu acı haberi alınca, ordudan ayrılıp, Mescid-i Nebevî'ye geldiler.

Âişe-i Siddîka ve diğer hâtûnlar ağlayınca, Mescid-i şerîfdeki Eshâb-ı kirâm şaşırdı. Ne olduklarını anlayamadılar. Beyinlerinden vurulmuşa döndüler. Hazret-i Ali ölü gibi, hareketsiz kaldı. Hazret-i Osman'ın dili tutuldu.

Hazret-i Ebû Bekr, o anda evinde idi. Koşarak geldi. Hemen hücre-i seâdete girdi. Fahr-i âlemin yüzünü açtı. Vefât etmiş olduğunu gördü. Mübârek yüzü ve her yeri latîf, nazîf olarak, nûr gibi parlıyordu.

- Memâtın da, hayâtın gibi ne güzel yâ Resûlallah! diyerek öptü.

Çok ağladı. Mübârek yüzünü örttü. Evdekilere tesellî verdi. Mescid-i şerîfe geldi. Minbere çıkarak Eshâb-ı kirâma bir hutbe okudu. Allahü teâlâyâ hamd ve senâ etti ve Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimize salât okuduktan sonra;

- Her kim Muhammed aleyhisselâma îmân etmişse bilsin ki, Muhammed aleyhisselâm vefât etti. Her kim Allahü teâlâyâ tapıyorsa, O, hayy (diri) ve bâkîdir (ölmez, ebedîdir), buyurdu ve sonra;

- Muhammed (aleyhisselâm) resûldür. O'ndan önce de Resûller gelmiştir. O da ölecektir. Vefât ederse veya öldürülürse dîninizden, döner misiniz? Dîninden çıkan olursa, Allahü teâlâyâ zarar vermez. Kendine zarar verir. Dîninden dönmeyenlere, Allahü teâlâ sevâblar verir, meâlindeki Âl-i İmrân sûresinin 144. âyet-i kerîmesini okudu.

Eshâb-ı kirâma nasîhat edip, ortalığı düzene koydu. Böylece hepsi Resûlullah'ın vefât etmiş olduğuna inandı.

Hüzün ve keder, Eshâb-ı kirâmın yüreğine bir zehirli hançer gibi saplandı. Gözler ağlar, gözyaşları çağlar, hasret ateşi herkesin ciğerini dağlar idi.

Eshâb-ı kirâm aleyhimürriydân ilk iş olarak, bütün işleri idare etmesi için Hazret-i Ebû Bekr'i, halîfe seçtiler. Ona bî'at edip, tâbî oldular ve emrine göre işleri görmeye başladılar.

Resûl-i ekrem Efendimiz, hicretin on birinci yılında (İmilâdî 632) Rebî'ül-evvel ayının 12'sinde Pazartesi günü öğleden evvel âhirete irtihâl eyledi. O anda Kamerî seneye göre 63 (şemsî seneye göre de 61) yaşında bulunuyordu.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizi, Hazret-i Ali, Hazret-i Abbâs, Hazret-i Fadl bin Abbâs, Hazret-i Üsâme bin Zeyd yıkadılar.

Yıkama esnâsında mübârek vücûdundan öyle bir misk kokusu yayıldı ki, şimdiye kadar hiç kimse öyle bir koku koklamamıştı. Sonra mübârek gömleği arkasında olarak, üç kerre yıkanıp, üç kat yeni beyâz kefene sarılıp, kefenlendi.

Bir sedir üzerinde taşınıp, mescide getirildi. Daha önce Sevgili Peygamberimizin haber verdiği şekilde, herkes mescidden dışarı çıktı. Melekler, bölük bölük gelip namazını kıldılar. Meleklerin kılması bitince, sahibi görünmeyen bir ses;

- Giriniz! Peygamberinizin namazını kılınız! diyordu.

Bunun üzerine Eshâb-ı kirâm içeri girdi. Onlar da bölük bölük gelip imâmsız olarak Sevgili Peygamberimizin namazını kıldılar. Çarşamba günü akşamına kadar ancak bitirebildiler.

Eshâb-ı kirâm, Sevgili Peygamberimizin mübârek kabrinin kazılması hususunda Hazret-i Ebû Bekr'in hatırlattığı şu hadîs-i şerîfe uydular:

“Peygamberler, rûhlarını teslim ettikleri yerde defn olunurlar.”

Ebû Talha-ı Ensârî hazretlerinin, lahd şeklinde kazdığı kabr-i şerîfe, Salıyı Çarşambaya bağlayan (Çarşamba gecesi) gece yarısına doğru defnedildi. Hazret-i Abbâs'ın oğlu Kusam, kabirdeki hizmeti bitirip en son çıkan idi. Dedi ki:

İslâmiyet'in Arab Yarımadası'ndaki Yayılma Seyri

- Resûlullah'ın mübârek yüzünü en son gören benim. Mübârek dudakları kıpırdıyordu. Üzerine eğilip kulak verdim;

“Yâ Rabbî! Ümmetim!.. Yâ Rabbî! Ümmetim!..” diye yalvarıyordu.

Sevgili Peygamberimiz, âhirete irtihâl ettiği gün, Abdullah bin Zeyd hazretleri;

- Yâ Rabbî! Ben bu gözü, Habîbinin mübârek nûrlu yüzüne bakmak için isterdim. O görünmez olunca, artık ne yapayım! Yâ Rabbî, gözümü al! diye duâ etti ve göremez oldu...

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin vefâtında muhterem halası Safiyye binti Abdülmuttalib radiyallahü anhâ şu mersiyei söyledi:

**Yâ Resûlallah! Sen bizim ümidimizdin,
Sen bize hep iyilik edenimizdin.**

**Sen, değildin hiç, haksızlık edenlerden,
Sen, şefkat sahibi ve yol gösterenlerden.**

**Ve dahî anlatılmayan ilim deryâsı.
Bugün ağlayanların, senin içindir feryâdı.**

**Senin yoluna hep ecdâdım fedâ olsun!
Malım, canım, bütün varlığım fedâ olsun.**

**Âh! Şimdi aramızda sağ olsaydınız,
Ne kadar mesrûr olurduk kalsaydınız.**

**Hak teâlânın hükmü bu, yâ sabır diyoruz,
Bilmem ki ne yapsak, hep figân ediyoruz.**

**Allahın selâmı, sana olsun yâ Resûlallah!
Adn Cennetine girip kalasın yâ Resûlallah!**

İnsana gelir nasibi
Mahrum komazlar garibi
N'eylesin cânı Eyyübî
Cânânı şen olmayınca.

Şâhım, Habîb-i Kibriyâ
Cemâlin her derde devâ
Nasıl olur sana vefâ
Âşıkın cân olmayınca.